



ДОКЛАД

относно мониторинг и оценка на горските територии

/ Принцип №8 Индикатор 8.1.1/

Г-жо Директор,

Във връзка с изпълнение на т.3 от Ваша Заповед № 85/10.04.2018 г.,и изпълнението и спазването на Принцип 8 от Националния стандарт за отговорно управление горите в България , Ви представям следната информация, относно мониторинг и оценка на горските територии.

Мониторинговият план на територията управлявана от ДГС Търговище включва прилагане на „Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие и горите с висока консервационна стойност на територията управлявана от ДГС Търговище”, като в допълнение се следят и следните аспекти в горските територии:

а) Обем на всички добити горски продукти - продукцията се регистрира за всеки тип горски продукт и данните се съхраняват и могат да бъдат основа за бъдещи анализи (данни от счетоводството)

б) Темпове на разтеж, възобновяване и състояние на гората – видове, възраст, и видов състав на горските ресурси

в) Структура и наблюдавани промени във флората и фауната - измененията на околната среда, засягащи флората , фауната, почвите и водните ресурси (напр. ерозия, епидемични разпространения на вредители , разпространения на агресивни видове, установени места за гнездене на застрашени видове птици, доклади от теренни служители съгласно Системата за мониторинг). Площ на определените гори с висока консервационна стойност на територията на стопанството (доклада за ГВКС на стопанството, както и данните за промените от прилагане на Системата за мониторинг)

г) Екологични и социални последици от дърводобива и другите дейности в гората - напр. изменения в общността и взаимоотношенията с работниците, или в условията. Провеждат се редовни срещи с представители на местните общности и повдигнатите въпроси се записват

д) Разходи, производителност и ефективност от горскостопанските дейности – напр. разходи за стопанисване на горите, добив от всички продукти, продуктивност и производителност

След анализиране на резултатите от проведеният мониторинг в горските територии, съобразявайки се с мащабите и интензивността на горскостопанската дейност, Ви представям **резултатите от провеждания Мониторингов план, разпределен по следните аспекти:**

1. Лесовъдството – темпове на растеж, възобновяване и състояние на гората, обикновено като част от подходяща постоянна система за инвентаризация.

ГСП от 2013г. съдържа подробни данни от инвентаризацията и планираните дейности за всяко насаждение. В стопанството се прилагат следните постоянни системи за инвентаризация:

I – Отчет 1 ГС – изготвя се ежемесечно.

Част – Отчет за Горското стопанство

Форма I. Залесяване – през 2019г. са отразени изразходваните средства за производство на фиданки в Горски разсадник – Баячево.

Форма II. Стопанисване ДГТ – през 2019г. са отчетени следните дейности:

- *Отгледни сечи* – с обща площ 6 449 дка, в т.ч. 48 дка. почистване на просеки под съществуващи електропроводи; 138 дка. прочистка; 2 273 дка. прореждане и 3 990 дка. пробирки;

- *Селекционни сечи* – с обща площ 157 дка;

- *Подпомагане на естественото възобновяване*, чрез изсичане на подлеса - 479 дка.

- *Маркиран лесосечен фонд* – 40 680 м³ стояща маса, върху обща площ от 8 831 дка

Форма II. Стопанисване ОГТ - през 2019г. са отчетени следните дейности:

- *Отгледни сечи* – с обща площ 293 дка., в т.ч. 138 дка. прочистка; и 155 дка. пробирки;

- *Подпомагане на естественото възобновяване*, чрез изсичане на подлеса - 369 дка.

- *Маркиран лесосечен фонд* - 2 810 м³ стояща маса, върху обща площ от 655 дка.

Форма III. Опазване и охрана ДГТ - отчетени са: поддържане на 10 285 л.м. минерализовани ивици и разходи за гориво, използвано при опазване на горите.

Форма III. Опазване и охрана ОГТ - отчетени са: поддържане на 4 000 л.м. минерализовани ивици.

Форма IV. Защитени територии – няма отчет през 2019г.

Форма V. Ловно и рибностопански мероприятия – отчетени са отстреляните 316 бр. чакала, без да са извършвани разходи.

Форма Разходи за мероприятия – през 2019г. всички извършени разходи са изплатени в срок

Част – Отчет за ловното и рибното стопанство.

Форма I. Стопански мероприятия – няма извършени разходи.

Форма II. Убит дивеч и улов на риба – отчетен е отстреляният през 2019г. дивеч.

Форма III. Домашни животни, унищожени от хищници – няма отчетени.

Форма IV. Странични ползвания – отчетени са добитите през 2019г. недървесни горски продукти.

II - Отчет 1- 7 ГФ.

Отчетни формуляри **1ГФ** и **5ГФ** се изготвят ежегодно, съответно за настъпилите промени на общата горска площ по вид на горите и вид на земите, и за добитата дървесина по вид на сеч-възобновителни, отгледни и без материални добив.

Всички отчетни формуляри **от 1ГФ до 7ГФ** се изготвят през 5 години. През 2016г. са изготвени всички отчетни формуляри (към 31.12.2015г.), като за база се използват формулярите приложени към ГСП от 2013г. През настоящата година се изготвят само отчети **1ГФ** и **5ГФ**. (към 31.12.2019г.).

ГФ Площ на горите – Отчет за разпределение на **общата горска площ** по вид на горите и вид на земите.

През 2019г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на изведени окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч, в следствие на което естествени

насаждения от издънкови за превръщане, преминават в широколистни високостъблени, а в нискостъблени – от склопени култури, преминават в естествени насаждения.

ГФ Залесена площ – Отчет за разпределение на **залесената площ** по дървесни видове и класове на възраст (към 31.12.2019г.).

В периода 2013-2019г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяна на площите по дървесни видове, класове на възраст и видове гори, в следствие изведени през периода голи сечи и окончателни фази на краткосрочно - постепенна сеч. Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

ГФ Дървесен запас – Отчет за разпределение на дървесния запас по дървесни видове и класове на възраст (към 31.12.2019г.).

Отразява се добитата през 2013-2019г. дървесина по видове гори, дървесни видове и класове на възраст.

ГФ Групи гори по функции и лесистос – Отчет за **площта и запаса** на горските територии по групи гори и лесистост (31.12.2019г.).

В периода 2013-2019г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени в площта се дължат на промяната на предназначението на площи от ДГТ, съгласно Заповед на МЗХ. Промените в запаса се дължат на добитата дървесина при изведените през периода 2013-2018г сечи.

ГФ Добив на дървесина – Отчет на добитата **дървесна маса**.

Отчет по обем и площ за добитата през 2019г. дървесина по видове гори и вид на сечта (възобновителна, отгледна и без материален добив).

ГФ Залесена площ – пълноти – Отчет за разпределение на **залесената площ** по пълноти (2013 – 2019г.).

В периода 2013-2019г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяната на площите по видове гори, класове на възраст и пълнота, в следствие изведени през периода голи сечи и окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч.

Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

ГФ Залесена площ бонитети – Отчет за разпределение на **залесената площ** по видове насаждения и бонитети (към 31.12.2019г.).

В периода 2013-2019г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяната на площите по видове гори, видове насаждения и бонитет, в следствие изведени през периода окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч.

Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).



Собственост на горите

Съгласно Горскостопански план от 2013г., площта на горските територии и горите върху земеделски земи на територията на стопанството е както следва:

Вид собственост	Площ, ха		
	ГТ	Гори върху ЗЗ	Общо
Държавна	15 255.9	249.3	15 505.2
Общинска	1 716.6	1 158.9	2 875.5
Частни физически лица	345.9	295.5	641.4
Частни юридически лица	224.7	46.3	271.0
Религиозна	44.3	3.1	47.4
Чуждестранна		7.8	7.8
Съсобственост		0.7	0.7
Населени места		0.7	0.7
ОБЩО	17587.4	1762.3	19349.7

Държавни горски територии към 31.12.2019г.:

площ – 15 253 ха (Със заповед на МЗХ са изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

запас – 2 181 865 м3 (през периода 2013-2019г. са добити 304 430м3 стояща маса, от посочените в ГСП – 2 357 145 м3 запас).

2. Стопанските ползвания, включително НДГП – обем и вид на ползването, в т.ч. движение на сертифицирани и несертифицирани горски продукти;

2.1. Ползване на дървесина

Съгласно ГСП от 2013г. и изменение на ГСП през 2019г., средно годишно ползване на дървесина е в размер на **36 123 м3** лежаща маса, в т.ч. 2 697м3 едра строителна дървесина, 11 171м3 средна строителна дървесина, 2 664м3 дребна строителна дървесина и 19 591м3 дърва за огрев. През 2019г. е добита дървесина в размер на **36 291м3** лежаща маса, в т.ч. 3 013м3 едра строителна дървесина, 8 082м3 средна строителна дървесина, 2 270м3 дребна строителна дървесина и 22 420м3 дърва за огрев.

Считано от 14.09.2016г., ТП „ДГС Търговище” е част от групов сертификат NC-FM/COC-024264 на Североизточно държавно предприятие гр.Шумен.

Върху превозните билети и фактурите са изписвани номера на сертификата NC-FM/COC-024264.

Издадените документи (превозни билети и фактурите) се съхраняват при отговорните длъжностни лица на лесно достъпни места.

При работа с несертифицирана дървесина (задържана като предмет на нарушения) се съхранява отделно от сертифицираната дървесина на отделни складове.

Несертифицираната дървесина не се продава като сертифицирана, не се поставят данните за сертификационен код на превозните билети и фактурите или такава дървесина да се обозначава като сертифицирана по друг начин.

2.2 Ползване на недървесни горски продукти

Ползването на недървесни горски продукти е добивът на смола, борина, сено, кори, лико, семена, гъби, лечебни и ароматни растения или части от тях, лишей и мъхове, горски плодове, зеленина, коледни елхи, листников фураж, улов на животни, които не са дивеч, както и разпореждането с тях.

Ползването на недървесни горски продукти от горските територии се извършва, без да се нарушават правата на трети лица и разпоредбите на действащата нормативна уредба.

Ползването на гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии, когато не представлява стопанска дейност, се извършва безвъзмездно и свободно.

Ползването на недървесни горски продукти, предмет на стопанска дейност през 2019г. са следните: липов цвят – 35.8т., билки – 38т., плодове – 1т., продажба на 1 235бр.(в т.ч.407 бр. иглолистни и 828 бр. широколистни) горски фиданки и 139бр. отсечени коледни елхи, произведени в Горски разсадник.

Не е осъществявана продажба на сертифицирани недървесни продукти.

2.3 Ползване на дивеч

През 2019г. на територията на стопанството са отстреляни: благороден елен – 9бр., сърни – 1бр., диви свине - 343бр., яребици – 242бр., пъдпъдъци – 5 420бр., фазани – 91бр., гълъби, гривяк и гургулици – 1 316бр., диви патици – 713бр., бекаси, бекасини и свирци – 155бр., лисици – 349бр., белки – 14бр., порове – 2бр., чакали – 316бр., скитащи кучета – 220бр. и 101бр. други хищници.

3. Околната среда – промените в околната среда, влияещи върху флората и фауната, почвите и водните ресурси, огнища на вредители, инвазивни видове, места за гнездене на застрашени видове птици

През периода 2013-2019г. са изведени всички планирани в ГСП от 2013г. санитарни сечи.

През 2019г. бяха изведени санитарни сечи (89-и, 99-к).

През годината не са настъпвали значими промени в околната среда, които да повлияят негативно на флората, фауната, почвите, водните ресурси и др.

4. Социално-икономически аспекти – разходи по управлението на горите, добиви от всички продукти, както и промени в отношенията или условията между общността и работниците, брой произшествия

Данните за разходите за стопанисване на горите, приходите от добив от всички продукти, продуктивност и производителност и т.н., се изготвят и съхраняват в счетоводството на стопанството и могат да бъдат основа за бъдещи анализи. Планираната във Финансов план за 2019г. печалба е изпълнена. Няма изменения в общността и взаимоотношенията с работниците и в условията. Социалното и икономическо благополучие на служителите се поддържа около и над средното ниво за района. Участието на заочните студенти в учебния процес на съответното учебно заведение не се възпрепятства от страна на стопанството.

През годината няма настъпили произшествия и инциденти.

5. Срещи с представители на местните общности

Текущо през годината се извършват работни срещи с представители на местните институции и общности – МВР, РСПБЗН, Областна администрация, Общинска администрация, Областна дирекция и Общинска служба „Земеделие“, Служба по геодезия картография и кадастър, РИОСВ, Сдружение на ловците и риболовците и др., като за проведените срещи се съставят протоколи.

6. Определените гори с висока консервационна стойност

Горите с висока консервационна стойност са определени в „Доклада за ГВКС на ДГС-

Търговище”, изготвен от „Екоконсулт 97”ЕООД гр.София и предаден на 19.12.2012г. През 2016г. се извърши актуализация на утвърденият Доклад за ГВКС на територията на ДГС Търговище, която включва: актуализиране на площта, управлявана от стопанството (вкл. управлявани по договор горски територии, собственост на Община Търговище), актуализиране на подотделите, съгласно ГСП от 2013г. и включване на допълнителни Гори във фаза на старост, съгласно изискванията на ИАГ. Горите с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДГС Търговище” са както следва:

ВКС 1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, В КОИТО СА СЪСРЕДОТОЧЕНИ ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ СТОЙНОСТИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО (НАПР. ЕНДЕМИЗЪМ, ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ, РЕФУГИИ)

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

По смисъла на **Закона за защитените територии**, категориите ЗТ на територията на стопанството са 3 природни забележителности (ПЗ) и 4 защитени местности (ЗМ). Общата площ на защитените територии по ЗТ на територията на стопанството е **47 ха.**

Природни забележителности:

„*Боаза*” – водопада разположен в м. Боаза, землището на с.Пролаз;

„*Коня*” е скално образувание – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, разположено в м. Парка;

„*Дервенска пещера*” – разположена в землището на с.Пролаз на 1.3 км. СИ от с.Пролаз.

Защитени местности:

„*Игликина поляна*” – разположена в землището на гр.Търговище, с обща площ 9.2 ха. с цел опазване естественото находище на растителния вид лечебна иглика (*Primula veris L.*), лечебно растение под ограничителен режим на ползване.

„*Урумово лале*” – разположена в землището на с.Пайдушко, община Търговище, с обща площ 20.6 ха. с цел опазване на естествено находище на растителния вид урумово лале (*Tulipa urumoffii Nayek*), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми: жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на България.

„*Петка балкан*” - разположена в землището на с.Братово, община Търговище, с цел опазване вековна смесена гора от видовете цер, благун, зимен дъб на възраст около 150г. с неравномерен строеж.

„*Божур поляна*” – с обща площ 18 ха. обявена с цел опазване находище на червен божур (*Raeonia peregrina*), лечебна иглика (*Plimula veris*), както и на защитени растителни и животински видове.

Вековни дървета обявени със заповед на КОПС

Летен дъб в землището на с. Александрово, м. Бакаджик, възраст 350г., височина – 18м., обиколка 4.3м.

Защитени зони от Национална екологична мрежа по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, свързани с територията на стопанството, както следва:

По Директива за птиците	По Директива за местообитанията
BG0002093 Овчарово 106.7 ха.	BG0000421 Преславска планина – 7208.4 ха.
	BG0000589 Марина дупка - ха.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Растителни видове включени в

Приложение 1 към националното ръководство, установени на територията на ДГС Търговище са:

1. Черноморска ведрица (*Fritillaria ponlica Wahlenb*)
2. Храсталачна глушина (*Vicia dumetorum*)
3. Грахова глушина (*Vicia pisiformis*)
4. Елвезиево кокиче (*Galanthus elvesii hooker*)
5. Давидов мразовец (*Colchicum davidovii stef*)
6. Горска съсънка (*Anemone sylvestris*)
7. Гола копривка (*Celtis glabrata*)

Други видове с природозащитен статус:

- Урумovo лале (*Tilipia urumoffii hayek*)
- Български сърпец (*Serratula bulgarica*)

Животински видове включени в приложението са:

1. Видра (*Lutra lutra*)
2. Черен щъркел (*Ciconia nigra*)
3. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)
4. Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
5. Малък орел (*Hieraetus pennatus*)
6. Черна каня (*Milvus migrans*)

Други животински видове с

природозащитно значение

1. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
2. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)
3. Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima*)
4. Сив кълвач (*Picus canus*)
5. Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)
6. Черен кълвач (*Dryocopus martius*)
7. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)
8. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)
9. Осояд (*Pernis arivorus*)
10. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)
11. Бухал (*Bubo bubo*)
12. Горска улулица (*Strix aluco*)

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

На територията на стопанството има две пещери, “Марина дупка” и “Дервентска пещера”, където потенциално има прилепи.

ВКС 2 НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Горите, отговарящи на тази консервационна стойност се обособяват по критериите – естественост, фрагментираност и минимален териториален размер на жизнено проявление на популациите на естествено срещащи се видове.

За територията на ДГС търговище в тази консервационна стойност попадат отделите 18, 34 – 68, 72 – 93, 109, 209 – 279 с обща площ 9 059.2 ха.

ВКС 3 ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

На територията на стопанството са определени следните екосистеми:

G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests	-593 ха
G1.69 Thermophilous Moesian forests	-150 ха
G1.7A1 91Ю Euro-Siberian steppe (Quercus) woods	-129 ха
G1.7C1 Silver lime woods	- 90 ха
G1.A4 Ravine and slope woodland	- 113 ха
Гори във фаза на старост (Old growth forests)	- 907.4 ха
Представителни образци	- 907 ха

Общата площ на ВКС 3 е 2 889.4 ха

ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

Каптаж и чешми в горски територии.

ВКС 4.2 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

Крайречна естествена гора от Salix alba.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

Насаждения с наклон над 30 градуса

ВКС 4.4 ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

Широколистни гори, разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100м. и максимум 250м. и състав включващ всички широколистни видове брез бреза, акация и топоволи култивари.

ВКС 4.5 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Защитна ивица край път и Защитна ивица край ж.п. линия София – Варна

Общата площ на ВКС 4 е 1105 ха

ВКС 6. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ И ТРАДИЦИИ, РЕЛИГИОЗНА И ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ

- Лесопарк „Младост” - отд. 41, 43, 44, 45, 46, 51. В непосредствена близост до гр.Търговище. Често посещаван от туристи с цел отдих и рекреация.
 - Ранновизантийска и средновековна крепост „Мисионис” (Крумово кале) – разположен в Лесопарк „Младост”.
 - Ежегоден събор в м. „Баба Конду” с.Братово – вековна кория в отд.94е, обявена за Защитена местност. Мястото е обявено за свято от мюсюлманското население и ежегодно се провеждат събори, курбани и религиозни обреди. Чества се през месец юли.
- Общата площ на ВКС 6 е 320.2 ха

През 2013г., 2014г., 2015г., 2016г., 2017г., 2018г и 2019г. мониторинга се извърши от теренните служители при ежедневната им работа, съгласно изискванията на „Системата за мониторинг” и на изискванията в Доклада за ГВКС на стопанството.

Няма констатирана промяна на горите с висока консервационна стойност

ИЗГОТВИЛ

и. 59 331Д

07.02.2019г.

Пламен Иванов – спец. лесовъдство